

Наукове періодичне видання

МЕДИЧНИЙ ФОРУМ

Науковий журнал

22 (22) 2021

Львів
2021

Наукове періодичне видання
Медичний форум

Науковий журнал

22 (22) 2021

Редактор, коректор – Римарчук Л.Г.
Верстка-дизайн – Канавка С.А.

Відповідальність за підбір, точність наведених на сторінках журналу фактів, цитат, статистичних даних, дат, прізвищ, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не підлягають відкритій публікації, несуть автори опублікованих матеріалів. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та видавця. Будь-яке використання – з обов'язковим посиланням на журнал.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 20513-10313Р від 20 грудня 2013 р.
Засновник журналу: «Львівська медична спільнота»

Видавець: «Львівська медична спільнота»
79000, м. Львів, а/с 6153
www.medicinelviv.org.ua
E-mail: journal@medicinelviv.org.ua
Телефон: +38 099 415 06 39

© «Львівська медична спільнота», 2021
© Автори наукових статей, 2021
© Оформлення Яковенко С.А., 2021

ЗМІСТ

Вінтонів О. Р. ЗМІНИ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ ПРИ АНДРОГЕННОМУ ДЕФІЦИТІ У ПАЦІЄНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ.....	4
Вороняк М. І. ТРОМБОТИЧНІ ПРОЯВИ ПРИ МІЄЛОПРОЛІФЕРАТИВНИХ НЕОПЛАЗІЯХ.....	8
Горішна І. Л., Горішний І. М., Горішний М. І. ДИТЯЧИЙ ВИПАДОК АТИПОВОЇ ФОРМИ СИНДРОМУ «РУКА-НОГА-РОТ».....	12
Дзевульська І. В., Маліков О. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ АНАТОМІЧНИХ ЗНАНЬ В ЕПОХУ ВІДРОДЖЕННЯ.....	17
Михалко Н. А. MAKE IT NEW: СОЦІАЛЬНО-ЕМАНСИПАТИВНА ПРОБЛЕМАТИКА РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КСЕНОФЕМІНІСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	22
Пилипчук І. С., Флуд В. В. ЕТИОПАТОГЕНЕЗ, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ПРЕНАТАЛЬНА ДІАГНОСТИКА ЕМБРІОНАЛЬНИХ ГРИЖ ПУПКОВОГО КАНАТИКА.....	33
Равлів Ю. А., Морочило Я. В. ТОВАРОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ДЕЗИНФІКУЮЧИХ ЗАСОБІВ ПОЛЬЩІ	38
Ринжук Л. В., Ринжук В. Є. АКУШЕРСЬКІ ТА ПЕРИНАТАЛЬНІЙ УСКЛАДНЕННЯ У ВАГІТНИХ З ДОКЛІНІЧНИМИ ФОРМАМИ ІНФЕКЦІЙ СЕЧОВИВІДНИХ ШЛЯХІВ.....	41
Семеняк А. В., Цисар Ю. В., Синицька Т. В. ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ БДМУ	45
Семеняк А. В., Цисар Ю. В., Гуменюк О. П. РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.....	49
Сорока Ю. Б., Шкурба Т. О. АНАЛІЗ ПРИЗНАЧЕННЯ ФЕРМЕНТНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАМІСНОЇ ТЕРАПІЇ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ.....	52
Сорокіна О. Г., Лядова Т. І., Волобуєва О. В., Дорош Д. М., Веклич К. А., Колесник Я. В., Слєпченко М. Ю., Сорокіна А. В. СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ЕТИОПАТОГЕНЕЗ ДЕЯКИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ...	55
Степнова Ю. Б., Волянський А. Ю., Кучма М. В. НЕОБХІДНІСТЬ ПОСТВАКЦИНАЛЬНОГО СЕРОЛОГІЧНОГО СКРИНІНГУ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ЩЕПЛЕНЬ В УКРАЇНІ.....	59
Тереховська А. М., Цисар Ю. В. ПРЕЕКЛАМПСІЯ: ПРИЧИНИ, СИМПТОМИ, РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ).....	62
Цисар Ю. В., Семеняк А. В., Маталега І. Р. ОСОБЛИВОСТІ ОПАНУВАННЯ ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ-МЕДИКАМИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	65

Дзевульська І. В.,
*доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри описової та клінічної анатомії
Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця*

Маліков О. В.,
*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри описової та клінічної анатомії
Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ АНАТОМІЧНИХ ЗНАТЬ В ЕПОХУ ВІДРОДЖЕННЯ

Період епохи Відродження, що почався в XIV столітті й тривав майже 200 років, був одним з найбільш революційних і плідних в історії людства. Для медицини епохи Відродження характерне твердження дослідного методу. Представники природознавства відмовилися від колишнього сліпого підпорядкування авторитету і прагнули перевірити всі положення природи дослідним шляхом. У споріднених дисциплінах, фізіології та анатомії, що складають основу наукової медицини, відбулися воістину грандіозні зміни.

Ключові слова: епоха Відродження, медицина, анатомія, дослідження, дослід.

Период эпохи Возрождения, начавшийся в XIV веке и продолжавшийся почти 200 лет, был одним из самых революционных и плодотворных в истории человечества. Для медицины эпохи Возрождения характерно утверждение опытного метода. Представители естествознания отказались от прежнего слепого подчинения авторитету и стремились проверить все положения природы опытным путем. В родственных дисциплинах, физиологии и анатомии, составляющих основу научной медицины, произошли поистине грандиозные изменения.

Ключевые слова: эпоха Возрождения, медицина, анатомия, исследование, опыт.

The Renaissance period, which began in the 14th century and lasted for almost 200 years, was one of the most revolutionary and fruitful in the history of mankind. Renaissance medicine is characterized by the adoption of an experimental method. Representatives of natural science abandoned the previous blind submission to authority and sought to test all the provisions of nature by experience. In the related disciplines, physiology and anatomy, which form the basis of scientific medicine, truly grandiose changes have taken place.

Key words: Renaissance, medicine, anatomy, research, experience.

Відродження, розпочате 1453 р., послужило сигналом становлення медицини і дбайливого ставлення до хворої людини. Життя людини не обмежувалося лише монастирями і університетами. У часи епохи Відродження (Ренесансу) у центрі уваги стає людина – з її силою і слабкістю, любов'ю та ненавистю. Вогнища інквізиції у Європі ще полихали, проте нові соціально-економічні відносини сприяли розвитку наук, серед яких домінувала математика. Критерієм істини у природознавстві був дослідний метод.

Значний вплив на розвиток медицини здійснило відновлення у колі прогресивних шарів суспільства метафізичного мислення. Для метафізики визначення причини хвороби це насамперед з'ясування внутрішніх джерел нездужання, що сигналізують про розлад між особистістю та навколишнім світом, зокрема про неправильний, нездоровий спосіб життя людини [3, 5, 7].

Першим співаком Ренесансу, хто спромігся повстати проти середньовічного безправ'я здорового глузду, став Франсуа Рабле (рис. 1). Він був одним з перших лікарів у світі, хто серйозно взявся за письменницьку справу. Будучи одним з піонерів анатомії у своєму романі «Гаргантюа та Пантагрюель», він навів достатню кількість фактів щодо то-

пографічної, пластичної та описової анатомії, які й сьогодні вражають своєю точністю.

Без сорому, що був властивий його сучасникам, Рабле підняв питання про венеричні хвороби. До нього подібні теми у суспільстві вважались низькими та недостойними уваги. Як вчений Франсуа Рабле обґрунтував теорію про транспортну функцію крові, приділяв багато уваги психологічним методам роботи з хворими.

Золотий вік анатомії розпочався з робіт Андрія Везалія (рис. 2). Систематично розтинаючи людські трупи Везалій виявив у працях Галена більш понад двохсот помилок. Свої наукові погляди Везалій виклав у праці «Про будову людського тіла». Везалій уперше ці знання систематизував та створив з анатомії науку [4, 6, 11, 12].

У подальшому Шарль-Етьєн (рис. 3) надрукував чудово оформлений підручник з анатомії «Про розчлення частин тіла людини» з багатьма малюнками органів черевної порожнини, грудної клітки, голови та кінцівок. Іспанський лікар Мігель Сервет (рис. 4) вперше описав мале коло кровообігу. Імена вчених доби Відродження міцно закріпились в анатомічній термінології. На честь Бартоломео Євстахія (рис. 5) названа слухова труба. Маткові труби названі на честь Габрієля Фалопія (рис. 6).

Рис. 1.

Рис. 2.

Рис. 3.

Рис. 4.

Успіхи у розвитку анатомії не забарилися позначитися в області фізіології. Образно кажучи, фізіологія – наука про те, чим займається наш організм, доки ми живемо. Її становлення пов'язано з іменем видатного англійського лікаря Вільяма Гарвея (рис. 7). У своїй праці «Анатомічне дослідження рухів серця та крові у тварин» він вперше в історії виходячи з експериментальних доказів сформулював теорію кровообігу.

Гарвей заперечив ствердження Галена щодо надходження до серця все нових і нових потоків крові від органів, що її виробляють, та довів, що кров повертається до серця замкненим циклом.

Погляди вчених того часу на живий організм з позиції точних наук призвели до появи таких напрямків у природознавстві та медицині як ятрофізика та ятромеханіка. Типовим представником ятромеханіки є філософ, фізик та математик Рене

Рис. 5

Рис. 6

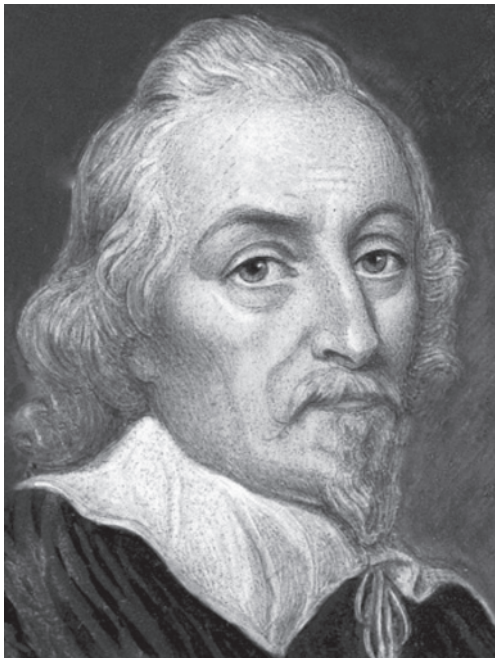

Рис. 7

Рис. 8

Декарт (рис. 8). У своєму трактаті «Описання тіла людини» він зіставляв життя організму з роботою годинника та інших механізмів. Декарт розповсюдив

принцип механістичного руху на нервову систему тварин, завдяки чому зміг зробити у найпростішому вигляді рефлекторну дугу [2].

Рис. 9

Рис. 10

Рис. 11

Прообраз термометра – термоскоп – сконструював італійський фізик Галілео Галілей (рис. 9). Друг Галілея, лікар із Падуї Санторіо (рис. 10) у своїй праці «Коментарі щодо лікарського мистецтва Галена» описав схему роботи ртутного термометра. Той же Галілей сконструювавши довгу підзорну трубу навів її на вікно, однак замість зірок побачив величезну голову чудовиська із чорними очима по боках. Ним виявилась звичайна муха. Згодом Галілей вставив у свою трубу більш виступаючі – короткофокусні лінзи, завдяки чому труба стала коротшою. Так з'явився перший мікроскоп. Наступна сторінка в історії його створення пов'язана з іменем Роберта Гука (рис. 11). Для поліпшення якості зображення Гук між об'єктивом й окуляром вставив третю лінзу і зображення стало більш чітким. Прилад мав тридцятикратне збільшення. Гук став першим вченим, хто побачив та описав клітини. Саме він дав їм цю назву, що закріпилася за ним назавжди [10].

На кожного, хто вивчає історію світової медицини, справить враження глибина знань, якими

володіли античні лікарі. Однак протягом тисячі років ці широкі медичні знання були недоступні європейцям в період Середньовіччя. Те, що зараз нам відомо як західна наукова медицина, виникло тільки після епохи Відродження. Медицина в епоху Відродження пройшла складний шлях від схоластичного, закутого в релігійні догмати вчення, до практичної експериментальної сфери діяльності, і врешті наблизилась до статусу науки. Поворот до останньої знаменує собою епоху Нового Часу.

Отже, багато дослідників-реформаторів того часу, усвідомлюючи важливість знання будови тіла для лікувальної справи, перевіряли на трупах людей анатомічні описи стародавніх греків, римлян, арабів, персів і відзначали грубі помилки, які в них траплялися. Саме з періоду епохи Відродження аж до XXI ст., відкриття в морфології почали йти одне за одним, і анатоми – вони ж лікарі – стали виконувати величезну роботу, описуючи нові, ще невідомі анатомічні утворення, виправляючи застарілі дані, входячи дедалі глибше в опис деталей будови систем і окремих органів [1].

Література:

1. А. С. Головацький, В. Г. Черкасов. Анатомія людини. Вінниця, 2013. Т.1. С. 8–10.
2. Бляхер Л. Я. История биологии с древнейших времён до начала XX века. Москва, 1999. С. 5.
3. Дзевульська І. В., Маликов О. В. Співіснування анатомії та релігії в світі деяких історичних фактів / Релігія та медицина: Міжнар. науково-практ. конф. Київ, 2019. С. 139–143.
4. Черкасов В. Г., Дзевульська І. В., Маликов О. В. Сучасні погляди на основні положення праці Андрія Везалія «Епітоме» / Актуальні питання сучасної медицини: наукові дискусії: Міжнар. науково-практ. конф. Львів, 2013 С. 104–107.
5. Черкасов В. Г., Дзевульська І. В., Маликов А. В. Некоторые аспекты развития анатомии в Киевской Руси / Медична наука та практика XXI століття: Міжнар. науково-практ. конф. Київ, 2020 С. 14–19.
6. Черкасов В. Г., Маликов О. В. Андрій Везалій творець сучасної анатомії / В. Г. Черкасов, О. В. Маликов // Південноукраїнський медичний науковий журнал. 2013. № 2. С. 45–47.
7. Штраус І. Медицина епохи Відродження К., Вузівська книга, 1999.
8. Froier A. Ueber ein fur die Lagebestimmung des Hirnstammes in Artefact beim Gefrierer des menschlichen Cadavers. Anat., 1901. P. 45–80.
9. Magner Lois N. A history of medicine. NY., 2005. 611 p.
10. Norwich I., Andreas Vesalius. A bio-bibliographic study. S. Afr. Med. J. 41, 1967. 13 p.
11. Silverman M. E. Andreas Vesalius: anatomist, surgeon, Count Palatine and Pilgrim. Am. J. Surg. 147. 1984. 23 p.
12. Sherzoi H. Andreas Vesalius (1514 1567). J. Invest. Surg. 12. 1999. 14 p.